

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá do legislatívneho procesu návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Návrh zákona bol vypracovaný na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2004.

Cieľom predkladaného návrhu je odstrániť výkladové a aplikačné problémy vznikajúce v súvislosti s výkonom exekúcie a zároveň aj pomocou nových inštitútov zefektívniť jej výkon. Jednoznačne sa definuje, kedy exekútor vykonáva činnosť, ktorú možno považovať za prenesený výkon moci .

Základnými oblasťami úpravy okrem upresnenia doterajšieho textu sú predovšetkým tie, v ktorých sa zavádza vykonanie auditu u exekútora, ktorý prestáva vykonávať exekučnú činnosť, upravuje sa ustanovovanie náhradníka exekútora novým, efektívnejším spôsobom, ktorý má zabezpečiť, aby každý exekútor mal v prípade zániku funkcie náhradníka a dáva sa exekútorovi možnosť dohodnúť sa s iným exekútorom na odovzdaní a prevzatí exekučnej agendy v prípade, ak exekútor požiada o uvoľnenie z funkcie. Zabezpečuje sa tým najmä plynulý výkon exekučnej činnosti.

V rámci novo upravenej ďalšej činnosti exekútora sa exekútorovi umožňuje v súvislosti s vykonávaním exekúcie prijímať do úschovy peniaze, listiny a iné hnutelné veci, spisovať návrhy na vykonanie exekúcie do zápisnice na výslovnú žiadosť oprávneného a doručovať súdne písomnosti, ak o doručenie požiada súd.

Exekútor môže vykonávať úschovy, ktoré z výkonu jeho funkcie exekútora vyplývajú a na požiadanie oprávneného a s jeho súhlasom spísať do zápisnice návrh na vykonanie exekúcie.

Doručovanie spôsobuje mnohokrát problémy, ktoré vedú k faktickej nevymožiteľnosti práva. V navrhovanej úprave, v súlade so skúsenosťami iných európskych štátov, sa zavádza možnosť doručovania súdnych písomností aj exekútorom.

Významné je aj navrhované riešenie, aby sa už pri tejto novele začal odstraňovať dualizmus pri realizácii rozhodnutí núteným výkonom a na súdoch by v dôsledku navrhovanej úpravy zostal iba ten výkon rozhodnutia, ktorý súvisí s výchovou maloletých detí. Všetky ostatné spôsoby výkonu rozhodnutia sa z občianskeho súdneho poriadku navrhujú vypustiť. Ťažisko zmien navrhovaných v OSP spočíva najmä v odstránení doterajšieho dualizmu právnej úpravy výkonu rozhodnutia a exekúcie; v posilnení apelačného systému a jeho modifikácii zásadou

kasačnou a v sprehladnení poznámok pod čiarou (ich označenie; vypustenie zastaralých odkazov atď).

V čl. III sa vykonávajú zmeny v zákone č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov spočívajúce v rozšírení tzv. osobného oslobodenia.

V čl. IV sa premietajú zmeny navrhované v Exekučnom poriadku a v OSP do zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení zákona č. 608/2004 Z. z.

Navrhovaná úprava nebude mať dopad na štátny rozpočet, rozpočty obcí alebo rozpočty vyšších územných celkov, nebude mať vplyv na zamestnanosť, ani na tvorbu pracovných miest.

Návrh zákona je v súlade s ústavou Slovenskej republiky a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI

návrhu zákona

s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie

- 1. Navrhovateľ zákona :** vláda Slovenskej republiky
- 2. Názov návrhu zákona :** zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 o exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 3. Záväzky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii :**
 - a) návrh zákona svojou problematikou nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v čl. 70 Európskej dohody o pridružení, Národného programu pre prijatie *acquis communautaire*, odporúčané v prílohe Prípravy asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integrácie do vnútorného trhu Únie (Biela kniha), screeningu, medzi prioritné úlohy vlády, nepatrí medzi úlohy vlády Slovenskej republiky podľa Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2003, ale predkladá sa na základe Plánu legislatívnych úloh vlády
 - b) nevyplyvajú zo schválenej negociačnej pozície Slovenskej republiky ku kapitole č. 2
- 4. Problematika návrhu právneho predpisu :**
 - a)
 - b) nie je upravená v práve Európskych spoločenstiev
 - c)
 - d) nie je upravená v práve Európskej únie
- 5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie :**

Bezpredmetné
- 6. Gestor (spolupracujúce rezorty) :**

Bezpredmetné
- 7. Účasť expertov pri príprave návrhu právneho predpisu a ich stanovisko k zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie :**

Pri vypracúvaní návrhu zákona nebola účasť experta.

B. Osobitná časť

K bodu 1

Legislatívno – technická úprava vykonaná v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov..

K bodu 2

Zákonom použitý pojem „výkon exekútorského úradu“ vedie v praxi často k nesprávnemu výkladu, že pri zániku výkonu funkcie súdneho exekútora jeho „exekútorský úrad“ trvá naďalej a „uvoľnený“ úrad obsadí nový exekútor. „Exekútorský úrad“ (ktorý nemá právnu subjektivitu) je len nehmotným vyjadrením činnosti súdneho exekútora, tak ako je to vymedzené v § 6. Účelom zmeny je odstrániť legislatívne nepresnosti a z toho plynúce nejasnosti výkladu, preto sa navrhuje slová „exekútorského úradu“ nahradiť slovami „funkcie exekútora“.

K bodu 3

Navrhuje sa zosúladenie pojmu s úpravou uvedenou v zákone o bankách.

K bodu 4 (§ 2)

Navrhovaná úprava je východiskom pre zavedenie možnosti výkonu inej činnosti exekútora a súvisí s doplnením ustanovení piatej časti Exekučného poriadku o možnosť vykonávať úschovu súvisiacu s výkonom exekučnej činnosti, vykonávať doručovanie písomností a spisovať do zápisnice na požiadanie oprávneného návrhy na vykonanie exekúcie.

K bodu 5 (§ 4)

Úprava obsahuje upresnenie a doplnenie ustanovení o nezlučiteľnosti niektorých činností s výkonom funkcie exekútora. V zákone nebola doteraz výslovne ustanovená úprava nezlučiteľnosti funkcie exekútora s podnikaním. Zároveň sa výslovne ustanovuje nezlučiteľnosť funkcie exekútora s členstvom v štatutárnom orgáne alebo v dozornom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva. Pod členstvom sa rozumie aj výkon funkcie v týchto orgánoch. Cieľom tejto úpravy je zamedziť konfliktu záujmov, ktorý by mohol nastať vzhľadom na povahu týchto právnických osôb na jednej strane a na charakter funkcie exekútora na druhej strane.

Sankcia za porušenie tejto povinnosti je upravená v § 16 ods. 2 písm. i) – dôvod na odvolanie exekútora z funkcie.

K bodu 6 (§ 5 ods. 2)

Výslovne sa v zákone definuje, že vykonávanie núteného výkonu súdnych rozhodnutí je výkonom verejnej moci.

K bodu 7 (§ 10 ods. 1 písm. a))

V súlade s občiansko-právnym rozlišovaním čiastočnej a úplnej spôsobilosti na právne úkony sa dopĺňa výslovne požiadavka spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu.

K bodu 8 (§ 10 ods. 1 písm. d))

Úpravou sa sleduje zosúladenie dĺžky praxe s inými právnickými povolaniami. Požiadavka trojročnej právnej praxe je v slovenskom právnom poriadku pri jednotlivých právnických povolaniach štandardnou. Predĺženie požadovanej právnej praxe na tri roky zvýši pripravenosť prípadných záujemcov o výkon exekučnej činnosti a malo by viesť k zvýšeniu kvality jej vykonávania.

K bodu 9 (§ 10 ods. 1 písm. g)

Legislatívno – technická úprava súvisiaca s úpravou v zákone č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

K bodu 10 (§ 10 ods. 2)

Podľa platného právneho stavu v porovnaní s inými právnickými profesiami (advokáti, notári) jedine v tejto profesii nie je doteraz upravená možnosť komory započítat' do exekučnej praxe inú právnu prax.

K bodu 11 (odkaz 3a)

Ide o legislatívno-technickú zmenu, ktorá je reakciou na zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorým bol zrušený zákon Slovenskej národnej rady č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch.

K bodu 12 (§ 11 ods. 1)

Zákonom použitý pojem „výkon exekútorského úradu“ vedie v praxi často k nesprávnemu výkladu, že pri zániku výkonu funkcie súdneho exekútora jeho „exekútorský úrad“ existuje ďalej a „uvolnený“ úrad obsadí nový exekútor. „Exekútorský úrad“ (ktorý nemá právnu subjektivitu) je len nehmotným vyjadrením činnosti súdneho exekútora, tak ako je to vymedzené v § 6. Účelom zmeny je odstrániť legislatívne nepresnosti a z toho plynúce nejasnosti výkladu, preto sa navrhuje slová „exekútorského úradu“ nahradiť slovom „funkcie“.

K bodu 13 (§ 12)

Úprava v § 12 je reakciou jednak na doplnenie § 2 a piatej časti o ďalšiu činnosť. Je potrebné, aby zmluva o poistení zahŕňala aj zodpovednosť za škodu, ktorá by mohla vzniknúť v súvislosti s vykonávaním ďalšej činnosti.

Nie je žiadúce, aby peňažné prostriedky získané výkonom exekúcie ukladal exekútor na účte, na ktorom sú aj jeho súkromné peňažné prostriedky. Je to spôsob, ktorý komplikuje kontrolu nakladania s nimi a problémy vznikajú najmä pri zániku funkcie exekútora. Navrhovaná úprava tieto problémy odstráni a umožní napríklad náhradníkovi exekútora, aby mohol plynulo pokračovať v začatých konaniach, prípadne len rozdeliť výťažky exekúcií.

K bodu 14 (§ 13)

Reakcia na novú úpravu v § 2 a v piatej časti. Exekútor bude môcť podľa navrhovanej úpravy vykonávať aj ďalšiu činnosť.

K bodu 15 (§ 15)

Navrhovaným znením sa sleduje zamedzeniu prípadov, keď si niektorí exekútori pod zámienkou „zriadenia kancelárie“ umelo vytvárajú svoje „skutočné sídla“ v oblastiach, kde je už dostatok exekútorov a v mieste kde zriadia kanceláriu vykonávajú prevažnú časť svojej činnosti. Týmto spôsobom obchádzajú ustanovenia o sídle súdneho exekútora. Navrhované znenie preto viaže zriadenie kancelárie nie len na súhlas komory (ako je tomu aj doteraz) ale na dočasnosť kancelárie (t.j. že jej zriadenie bude odôvodnené konkrétnymi okolnosťami dočasného charakteru). Dôvody bude musieť exekútor komore preukázať. Prijatím navrhovaného znenia sa dosiahne nielen ochrana exekútorského stavu ale aj účastníkov konania, aby sa nestalo, že v sídle exekútorského úradu exekútora nezastihnú, pretože sa stále zdržiava na inom mieste.

K bodu 16 (§ 16 ods. 2 písm. d)

Odôvodnenie je totožné s odôvodnením k bodu 14. Úprava je rovnakou reakciou.

K bodu 17 (§ 16 ods. 2 písm. g))

Odôvodnenie je totožné s odôvodnením k bodu 12. Úpravou sa sleduje ten istý cieľ.

K bodu 18 (§ 16 ods. 2 písm. h)

Odôvodnenie je totožné s odôvodnením k bodu 14. Úprava je rovnakou reakciou.

K bodu 19 (§ 16 ods. 2 písm. i)

Zároveň s upresnením nezlučiteľnosti výkonu funkcie exekútora v § 4 a tiež v súvislosti s povinnosťou zložiť zábezpeku na úhradu trov spojených so

zabezpečením vykonania finančného auditu sa rozširujú explicitne dôvody na odvolanie exekútora.

K bodu 20 (§ 16 ods. 3)

Dôvody tejto zmeny sú rovnaké ako v bode 12.

K bodu 21 (§ 16 ods. 6)

Je v súlade so záujmom štátu a účastníkov exekučného konania zabezpečiť jeho pokračovanie aj v prípade, že jeho funkcia zanikla. Súčasná úprava je v tomto smere nedostatočná najmä ak ide o problémové exekútorské úrady, pri ktorých exekútori odmietajú udeliť súhlas na výkon funkcie náhradníka. Vypustenie odkazu na § 17 ods. 5 navrhujeme z dôvodu, že tento odkaz je nesystémový, nakoľko § 17 upravuje postavenie zástupcu. Rovnako slovo „dočasne“ je nelogické a nesprávne, lebo ustanovenie náhradníka je opatrením trvalého charakteru. Náhradník preberá neskončené veci, pokračuje v nich až do ich skončenia (resp. do podania návrhu na zmenu exekútora). Náhradník pokračuje v začatých exekučných konaniach aj v prípade, ak pôvodnému exekútorovi vo vykonávaní exekúcie bráni prekážka trvalého charakteru. Tým sa odlišuje od „zástupcu exekútora“ (§17) ktorý vykonáva svoju činnosť len v prípadoch, ak exekútorovi, ktorého zastupuje, bráni vo vykonávaní exekúcie prekážka prechodného charakteru. Úprava ustanovenia náhradníka musí byť preto jednoznačná a precízna, aby zabezpečovala rýchle vymenovanie náhradníka pre akýkoľvek prípad zániku funkcie súdneho exekútora. Takáto právna úprava ustanovenia náhradníka je nevyhnutná na zabezpečenie ochrany práv účastníkov ako aj všetkých osôb zúčastnených v exekučných konaniach (napr. vydražiteľia, veriteľia pri rozvrhu výťažku) vedených u súdneho exekútora, ktorého funkcia zanikla. Navrhované ustanovenie rieši prípad, keď žiadny súdny exekútor nebude ochotný pokračovať v exekučných konaniach za iného exekútora, ktorého funkcia zanikla. Pre takéto prípady sa zo zákona stane náhradníkom ten súdny exekútor, ktorý bol zástupcom exekútora, ktorého funkcia zanikla. Tento spôsob je jedinou možnosťou ako zabezpečiť pokračovanie v neskončených konaniach a ochranu práv ich účastníkov. Pre odstránenie rozdielných názorov v praxi niektorých súdov sa súčasne navrhuje doplniť text, že náhradník pokračuje v konaniach na základe pôvodného poverenia a nové poverenie nie je potrebné vydávať.

K bodu 22 (§ 16 ods. 7 a 8)

Ak existuje možnosť dohody, je najlepším riešením pre plynulý a bezproblémový prechod výkonu exekučnej činnosti v prípadoch, v ktorých exekútor požiada o uvoľnenie z funkcie. Takáto právna úprava v doterajšom znení zákona absentuje.

K bodu 23 (§ 16a ods. 3)

Predkladateľ navrhovanou úpravou reaguje na prípady z praxe, kedy jediným oprávneným na disponovanie s účtom v banke je exekútor a nikto iný z jeho úradu toto oprávnenie nemá. Pre možnosť zabezpečenia výkonu exekučnej činnosti podľa prvej vety je nevyhnutné, aby náhradník exekútora mal bezproblémový prístup

k prostriedkom, ktoré sa nachádzajú na účte a nepatria exekútorovi napr. zábezpeky, vymožené plnenia a pod.. Táto úprava nadväzuje na úpravu ustanovenia § 12 ods. 4.

K bodu 24 (§ 16a ods. 8)

Formulačná úprava textu.

K bodu 25 (§ 16b)

V § 16b predkladateľ navrhuje doplniť ustanovenia, ktoré budú riešiť vykonanie finančného auditu finančných prostriedkov, ktoré sa viažu k neskončeným exekučným konaniam (napr. preddavky, vymožené plnenia, dražobné zábezpeky, nerozdelený rozvrh) a mali by byť zložené buď v pokladni alebo na účtoch súdneho exekútora, ktorého výkon funkcie zanikol. Audit je nevyhnutným predpokladom pre ďalšiu činnosť ustanoveného náhradníka

- z hľadiska jeho zodpovednosti – nemôže zodpovedať za pochybenia vykonané jeho predchodcom

- musí presne vedieť aké pohľadávky (ich časti) už boli vymožené, či boli odovzdané oprávnenému, resp. či sa na účtoch nenachádzajú nezúčtované preddavky, dražobné zábezpeky a podobne.

Audit je dôležitý aj pre dedičské konanie v prípade, ak súdny exekútor zomrel. Je potrebné predísť situácii, aby do dedičstva boli zahrnuté aj „cudzie peniaze“, t.j. finančné prostriedky na účtoch exekútora (fyzickej osoby), ktoré nemusia byť jeho majetkom, ale majetkom iných osôb. Povinnosť vykonania auditu (prípady podľa § 16 ods. 2 písm. c) navrhuje predkladateľ uložiť komore, ktorá bude trovy s jeho vykonaním spojené hradiť so zábezpiek zložených na tento účel exekútormi. Navrhovaná úprava umožňuje, aby komora spolu s Ministerstvom spravodlivosti SR (ako orgánom štátneho dohľadu) mohli priamo zistiť stavy na účtoch exekútora – dopytom na banky - iné osoby, ktoré môžu mať vedomosť o finančných prostriedkoch z exekučných konaní.

K bodu 26 (§ 17 ods. 1)

Odôvodnenie je totožné s odôvodnením k bodu 12. Úpravou sa sleduje ten istý cieľ.

K bodu 27 (§ 17 ods. 5)

Úprava v tomto ustanovení je v praxi nepoužiteľná a zodpovedá situácii pred rokom 1999 (uzavretý stav exekútorov). V prípade, ak zanikne výkon funkcie exekútora, jeho úrad je neobsadený a noví exekútori majú v žiadosti možnosť určiť si sídlo. Spôsob ustanovenia náhradníka v súlade s platným právnym stavom sa navrhuje v bode 21, preto je vypustenie odseku 5 v jeho doterajšej podobe odôvodnené. Navrhuje sa, aby tak ako náhradník exekútora, mal aj zástupca exekútora možnosť disponovať s účtom exekútora, ktorého zastupuje.

K bodu 28 (§ 21 ods. 1 písm. a))

V súlade s občiansko-právnym rozlišovaním čiastočnej a úplnej spôsobilosti na právne úkony sa dopĺňa výslovne požiadavka spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu.

K bodu 29 (§ 22 ods. 1)

Reakcia na novú úpravu tzv. ďalšej činnosti.

K bodu 30 (§ 28 ods. 2)

Úprava v tomto ustanovení má za cieľ z časti odbremeniť súdneho exekútora a dať mu možnosť, aby mohol splnomocniť svojich zamestnancov výkonom súpisu vecí. Bude nevyhnutné pri internej úprave dbať na to, aby plnomocenstvo bolo založené v spise určeného zamestnanca a pri preukázaní oprávnenia vykonávať jednoduché úkony by mal účastník exekúcie mať možnosť overiť si, či exekútor takéto splnomocnenie svojmu zamestnancovi skutočne udelil.

K bodu 31 (§ 30)

Novela Občianskeho súdneho poriadku vykonaná zákonom č. 428/2004 Z. z. zakotvila podrobnejšiu úpravu pravidiel týkajúcich sa vylúčenia sudcu (napr. lehoty na uplatnenie námietky atď). V exekučnom poriadku však podobná úprava dosiaľ chýba.

Na uplatnenie námietky zaujatosti sa vzťahuje koncentračná zásada. Účastník má možnosť uplatniť námietku zaujatosti u exekútora v lehote s objektívne určeným počiatkom – 5 dní odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie alebo ak sa o dôvode dozvedel neskôr v lehote subjektívnej. Bez zakotvenia lehoty dochádza v praxi k zneužívaniu tohto inštitútu s cieľom oddialiť samotnú exekúciu. Exekútor je zároveň povinný predložiť vec bezodkladne na rozhodnutie súdu, ktorý rozhodne do desiatich dní odo dňa predloženia veci.

K bodu 32 (§ 32)

V porovnaní s platným právnym stavom môže exekútora zbaviť povinnosti zachovávať mlčanlivosť okrem ministra pri splnení zákonných predpokladov aj účastník konania. Novo sa presne vymedzujú prípady, v ktorých je exekútor alebo jeho zamestnanci zo zákona zbavený mlčanlivosti bez toho, aby k tomu musel dávať súhlas minister alebo súd. Úprava by mala vniesť väčšiu pružnosť do pôvodného mechanizmu.

K bodom 33 až 36 (§ 34)

V odseku 1 ide o doplnenie a upresnenie platnej právnej úpravy.

V odseku 2 sa navrhuje doplnenie a upresnenie ustanovenia v súvislosti so znením § 34 ods. 1. Písomná forma je opodstatnená predovšetkým z dôvodu transparentnosti a preukázateľnosti ako aj zosúladenia textu uvedeného v odseku 3.

Úprava v odseku 3 sa zosúladí s odsekom 1.

Navrhované znenie odseku 12 reaguje na potreby praxe. Exekútor je osoba, ktorú štát určil a splnomocnil na vykonávanie a plnenie jednej zo svojich mocenských funkcií. Súdom vydané poverenie oprávňuje exekútora vykonávať úkony, ktoré by inak bez prenesenia tejto právomoci vykonával súd. Hodnoverné informácie o majetku povinného sú jednou z najpodstatnejších úloh pri výkone exekučnej činnosti. Exekučný poriadok oprávňuje exekútora získať informácie o majetku povinného od vymedzeného okruhu subjektov a upravuje súčinnosť tretích osôb. Cieľom navrhovanej úpravy je znížiť hotové výdavky (a tým aj celkové trovy) exekučného konania, ktoré „preddavkovo“ zaťažujú exekútora, ale v konečnom dôsledku zvyšujú trovy, ktoré pri skončení exekúcie uhrádza povinný alebo oprávnený. Dožiadané orgány by na základe navrhovaného znenia mali povinnosť poskytnúť informácie súdnemu exekútorovi bezodplatne.. V každom exekučnom konaní exekútor na začiatku zisťuje majetok povinného najmä dopytom v bankách. Za poskytnutie informácie o vedení účtu a stave účtu si jednotlivé banky účtujú úhradu „nákladov spojených s poskytnutím informácie“ podľa ich komerčných cenníkov. Len pri dopyte na najväčšie banky predstavujú takto vzniknuté prvotné náklady exekúcie sumu 8 000 – 10 000,- Sk. Exekútor nie je oprávnený túto sumu spochybniť a musí ju uhradiť. V prípade, ak je povinný nemajetný má povinnosť uhradiť tieto trovy oprávnený, teda osoba, ktorá sa musí nútene domáhať svojho práva. Namiesto uspokojenia svojej pohľadávky je povinná platiť ďalšie trovy. Ak by boli dožiadané orgány povinné poskytnúť súdnemu exekútorovi požadované informácie bezodplatne, prispelo by to k efektívnejšiemu a spravodlivejšiemu výkonu práva.

Úprava zodpovednosti za škodu, ktorá by vznikla nesplnením povinnosti poskytnúť súčinnosť sa zosúladuje so zákonom č. 514/2003 Z. z. (absolútna objektívna zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci).

K bodu 37 (§ 35)

Pri žiadosti o poskytnutie súčinnosti v praxi, najmä banky, ale aj iné inštitúcie a orgány žiadajú od súdneho exekútora overenú fotokópiu poverenia, napriek tomu, že takúto povinnosť mu zákon neukladá. V praxi je nemožné, aby exekútor, ktorý lustruje majetok na území celej SR zasielal dožiadanému orgánu originál poverenia, ktorý musí mať on sám k dispozícii. Trovy spojené s vyhotovením väčšieho počtu fotokópií tak v značnej miere zvyšujú trovy exekúcie. Predkladateľ preto považuje za potrebné, zákonom umožniť priamo exekútorovi, aby na účely exekučného konania mohol overiť totožnosť originálu poverenia a jeho fotokópie. Ak exekútor akýmkoľvek spôsobom v konaní túto právomoc zneužije, je voči nemu možný trestno-právny postih (pre zneužitie právomoci verejného činiteľa) a podľa § 33 zodpovedá za spôsobenú škodu. Touto úpravou sa zabezpečí aj realizácia § 20 Kancelárskeho poriadku pre súdnych exekútorov, ktorú doposiaľ dožiadané orgány odmietajú akceptovať a zároveň sa znížia náklady exekučného konania, ktoré „preddavkovo“ síce zaťažujú exekútora, ale neúčelne a zbytočne zvyšujú trovy, ktoré pri skončení exekúcie uhrádza povinný alebo oprávnený.

K bodu 38 (§ 36 ods. 3)

Vykonávacie konanie upravené v občianskom súdnom poriadku v súvislosti s aplikáciou ustanovení o výkone rozhodnutia rozlišuje pojmy „konanie o výkon“ a „výkon“. V exekučnom poriadku sa aj v pôvodnej právnej úprave v niektorých ustanoveniach zamieňali pojmy „exekúcia“ a „exekučné konanie“. Predložený návrh rozlišuje tieto pojmy z hľadiska účinkov jednotlivých štádií exekučného konania.

K bodu 39 (§ 36 ods. 7)

Navrhovaná úprava obsahuje odkaz na osobitný právny predpis, ktorý stanovuje spočívanie premlčacej doby v súvislosti s výkonom rozhodnutia.

K bodu 40 (§ 37 ods. 1)

V priebehu exekúcie sa viackrát jednotlivé rozhodnutia doručujú aj iným osobám ako oprávnenému a povinnému. Pri niektorých rozhodnutiach môžu aj iné osoby ako účastníci, pokiaľ sa rozhoduje o ich právach alebo povinnostiach, podať opravný prostriedok.

Exekučné konanie má prvky kontradiktórnosti a sporového procesu. Napr. plátcu mzdy, dražiteľa alebo iné osoby sa môžu stať účastníkmi len na určitý úsek konania (v preskúmanom konaní typicky znalec). Pre rozmanitosť jednotlivých druhov exekúcie (napr. v rozvrhovom konaní sa prejavuje typický charakter nesporného konania) bolo potrebné chápať doterajšie označenie účastníkov ako označenie v užšom slova zmysle. Navrhovaná úprava iba *expresis verbis* rozvíja doterajšie označenie účastníkov v užšom slova zmysle.

K bodu 41 (§ 37 ods. 2)

Pri určovaní, kto je účastníkom konania podľa § 37 ods. 2 Exekučného poriadku sa v praxi začali spochybňovať práva bývalých manželov ako účastníkov konania, s odôvodnením, že ich bezpodielové spoluvlastníctvo nie je vysporiadané. Doplnenie platnej právnej úpravy len upresňuje a jednoznačne upravuje, kedy je účastníkom konania aj manžel povinného, ak sú exekúciou postihnuté veci v bezpodielovom spoluvlastníctve.

K bodom 42 a 43 (§ 37 ods.4 až 6)

Účelom navrhovanej zmeny ustanovenia § 37 je odstrániť nejasnosť výkladu tohto ustanovenia a zrýchliť exekučné konanie. Prax nedala doposiaľ jednoznačnú odpoveď na otázku, či vzhľadom na platné znenie § 37 musí exekútor požiadať súd o zmenu poverenia v prípade, ak po jeho vydaní dôjde k prevodu alebo prechodu práv a povinností z exekučného titulu, alebo môže v konaní pokračovať na základe pôvodného poverenia. Rovnako nie je v praxi súdov jednotný názor ani na otázku, či má súd v takomto prípade vydať nové poverenie alebo uznesením pôvodné poverenie zmeniť. Z uvedeného dôvodu niektorí exekútori súdy o zmenu poverenia žiadajú, alebo v exekúcii pokračujú bez žiadosti o zmenu poverenia. V praxi ide najčastejšie o postúpenie pohľadávky, zmenu účastníka v dôsledku dedičského konania a podobne. Predkladateľ navrhovanou zmenou upresňuje doterajšie znenie zákona a výslovne určuje, že účastníci sú vždy povinní oznámiť

exekútorovi, že nastali skutočnosti odôvodňujúce prevod alebo prechod práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu. Exekútor je potom povinný v stanovenej lehote doručiť súdu návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania.

K bodu 44 (§ 38 ods. 3)

Jednou zo základných procesných podmienok exekučného konania je podanie úplného návrhu na vykonanie exekúcie. Ak je výlučne v dispozícii oprávneného rozhodnutie o podaní návrhu na vykonanie exekúcie, potom je potrebné priznať oprávnenému aj právo kedykoľvek po podaní návrhu, najneskôr však do vydania poverenia súdom, vziať svoj návrh späť. Podobnú úpravu už exekučný poriadok má, pretože rieši možnosť späťvzatia námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie skôr, ako bolo o nich rozhodnuté súdom (§ 50 ods. 6 Exekučného poriadku).

K bodu 45 (§ 39 ods. 1)

Zákonom č. 353/2003 Z. z. boli upresnené náležitosti návrhu na začatie občianskeho súdneho konania .

V tejto súvislosti bolo potrebné vyprecizovať aj úpravu náležitosti návrhu na vykonanie exekúcie.

K bodu 46 (§ 40 ods. 1)

Navrhovaná úprava procesne zosúladzuje text v exekučnom poriadku s textom v občianskom súdnom poriadku.

K bodu 47 (§ 41)

Ustanovenie je reakciou na rozšírenie rozhodnutí, ktoré môže byť exekučným titulom; najmä v súvislosti so vstupom SR do EÚ a ktorých zakotvenie v doterajšej úprave chýbalo.

K bodu 48 (§ 44 ods. 1)

Legislatívno-technická úprava. Upravuje sa explicitne začiatok, od ktorého plyní 15-dňová lehota.

K bodu 49 (§ 44 ods. 3)

Úprava súvisí s upresnením používania pojmov „exekúcia“ a „exekučné konanie“ .

K bodom 50 (§ 44 ods. 7)

Predmetné ustanovenie upravuje postup v prípade, ak súd vyhovie žiadosti oprávneného o zmenu exekútora.

K bodu 51 (§ 45 ods. 1)

Účelom navrhovanej zmeny je upresniť ustanovenie o vecnej príslušnosti a odstrániť doterajší rozpor s odsekom 2 predmetného ustanovenia.

K bodu 52 (§ 46 ods. 2 a 3)

Doterajšia úprava poradia, podľa ktorého je exekútor povinný vykonávať exekúciu, nie je v exekučnom poriadku úplne presná, keďže nie každý návrh vedie k vydaniu poverenia (napr. neopravenie alebo nedoplnenie návrhu v určenej lehote vedie k zastaveniu exekučného konania).

Expressis verbis sa upravuje na určenie poradia právna relevancia len perfektného návrhu.

Platná právna úprava umožňuje exekútorovi, aby mohol upustiť od vykonania exekúcie až potom, keď povinný uhradí nielen exekvovanú pohľadávku, ale aj trovy exekúcie.. V takejto podobe je ustanovenie takmer nevyužiteľné. V praxi sa často stáva, že oprávnený a povinný sa po začatí exekúcie dohodnú na „dobrovoľnom plnení“ (oprávnený návrh na exekúciu používa na zastrašenie povinného) alebo povinný pohľadávku „dobrovoľne uhradí“ potom, ako mu bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie. Exekútor však pri platnej právnej úprave nemôže od exekúcie upustiť (hoci by to inak urobil), lebo zákon vyžaduje súčasné splnenie oboch podmienok, aj úhradu pohľadávky aj úhradu trov exekúcie. Povinný však trovy účelovo neuhradí a rovnako ich odmieta uhradiť aj oprávnený. Navrhovanou zmenou sa dosiahne možnosť upustenia od výkonu exekúcie v prípade úhrady exekvovanej pohľadávky alebo jej časti, a o vzniknutých trovách konania bude rozhodovať súd len v prípade, ak nebudú dobrovoľne uhradené.

K bodu 53 (§ 47 ods. 3)

Dôvodom navrhovanej úpravy je odstrániť nejednotnosť aplikačnej praxe a poskytnutie možnosti povinnému, aby znížil trovy exekúcie ak pohľadávku splní do 14 dní od doručenia upovedomenia. V praxi vyvoláva problém a neexistuje na jeho riešenie jednotný názor, či plnenie povinného uskutočnené po podaní návrhu na začatie exekúcie v 14 dennej lehote od doručenia upovedomenia „je dobrovoľným plnením“, z ktorého exekútorovi nevzniká nárok na odmenu (ako jednu časť trov), ale len na paušálnu náhradu podľa § 14 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov. Niektoré súdy v týchto prípadoch priznávajú exekútorovi len paušálnu náhradu trov a niektoré súdy priznávajú v týchto prípadoch exekútorovi aj odmenu vo výške 10% vymáhanej pohľadávky. Exekúcia je nútené vymáhanie plnenia v prípade, ak dlžník dobrovoľne neplnil (hoci mal na plnenie dostatok času). Vzniknuté trovy exekúcie (ktorých súčasťou je aj odmena exekútora) sú preto sankciou za neplnenie povinnosti. Akékoľvek plnenie uskutočnené po začatí exekučného konania preto nemožno považovať za „dobrovoľné“. Z hľadiska náhrady trov by vznikla rovnaká situácia, ako pri aplikácii § 146 ods. 2. Z uvedeného vyplýva záver, že akékoľvek plnenie uskutočnené po začatí exekúcie už nemá charakter „dobrovoľného plnenia“ a exekútorovi patrí z takéhoto plnenia odmena. Na druhej strane sa však javí spravodlivé znížiť výšku trov exekútora v prípadoch, ak povinný zaplatí pohľadávku na začiatku exekučného konania (týmto spôsobom má povinný sám šancu „

korigovať výšku trov exekúcie“ a rozhodnúť sa či včasným plnením túto výšku zníži alebo v dôsledku jeho ďalšej nečinnosti budú trovy exekúcie ďalej narastať).

K bodu 54 (§ 50 ods. 2)

Navrhuje sa lehota na rozhodnutie súdu o námietkach z dôvodu zefektívnenia výkonu exekúcie a zrýchlenia exekučného konania.

K bodu 55 (§ 50 ods. 3)

Ak exekučný súd zamietne námietky povinného proti exekúcii, z hľadiska procesného sa uznesenie tohto súdu považuje za vykonateľné. Doručenie rozhodnutia súdu oprávnenému a povinnému má vplyv na vyznačenie právoplatnosti, ktorá sa vyznačuje na rozhodnutí dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov. Doručovanie súdnemu exekútorovi má význam až po vyznačení právoplatnosti. Predkladateľ považuje za potrebné vylúčiť opakované doručovanie a upresňuje doterajšie znenie doplnením textu „po právoplatnosti rozhodnutia“, ktorý znamená, že exekútorovi bude súd doručovať až potom, ako bude na rozhodnutí vyznačená právoplatnosť. Toto doplnenie je v súlade aj so znením § 52.

K bodu 56 (§ 52 ods. 3)

Explicitná úprava poznatku, ku ktorému dospela právna teória aj exekučná prax.

K bodu 57 (§ 54 ods. 2)

Odôvodnenie obdobné ako k bodu 58. Exekúcia je nútené vymáhanie plnenia v prípade, ak dlžník dobrovoľne neplnil, hoci mal na plnenie dostatok času. Akékoľvek plnenie uskutočnené po začatí exekučného konania, preto nie je možné považovať za „dobrovoľné“.

K bodu 58 (§ 54 ods. 3)

Plynulosť a hospodárnosť exekučného konania musí byť zabezpečená predovšetkým súčinnosťou povinného. Ak povinný takúto súčinnosť odmieta, je nevyhnuté nájsť riešenie, aby nedochádzalo k mareniu exekúcie. Exekučný poriadok výslovne neupravuje v platnom znení možnosť predvedenia povinného (viď aj § 52, 254 OSP), ale ho ani nevylučuje. To, že sa povinní vystavujú riziku naplnenia skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 256 Trestného zákona, nie je v zásade pre nich žiadnou hrozbou. Možnosť predvedenia povinného orgánom policajného zboru prichádza v exekučnom konaní do úvahy vtedy, ak sú zmarené všetky donucovacie prostriedky na ochranu ústavných práv oprávneného. Očakáva sa, že na základe navrhovanej úpravy bude pôsobiť hlavne preventívna funkcia procesného donútenia povinného, ktorého o možnosti predvedenia bude musieť súdny exekútor poučiť už pri predvolaní. Exekučné konania, v ktorých povinní nerešpektujú pokyny súdneho exekútora sú neefektívne a v zásade bezvýsledné aj preto, že okrem odmietania povinného dostaviť sa pred exekútora nie je možné získať informácie o jeho majetnosti či nemajetnosti. Ak by chcel súdny exekútor navrhnúť zastavenie exekúcie, potrebuje konkrétne majetkové vyhlásenie zo strany

povinného. Navrhovaná úprava možnosti predvedenia povinného by mohla pri riešení týchto problémov pomôcť. Úkony exekútora v súvislosti s výkonom exekúcie (§ 29) sa považujú za úkony súdu.

K bodu 59 (§ 56 ods. 5 až 7)

Účelom navrhovaného ustanovenia je jednoznačne upraviť účinky odkladu exekúcie z dôvodov, pre ktorý sa odklad exekúcie pripúšťa. Do rozhodnutia o odklade bude môcť exekútor vykonávať iba úkony smerujúce k zabezpečeniu majetku povinného.

Explicitná úprava prípustnosti odvolania proti rozhodnutiu o odklade exekúcie, ktorá má ukončiť diskusie a interpretačné problémy ohľadne tejto otázky. Predkladateľ sa stotožňuje s názorom, že „proti uzneseniu o odklade je možné podať odvolanie, pretože nejde len o uznesenie, ktorým sa upravuje vedenie konania /§ 202). Právoplatnosť uznesenia o povolení odkladu však nevylučuje, aby súd nariadil pokračovanie vo výkone alebo aby naopak výkon predĺžil, ak sa zmenili pomery alebo sa ukázalo, že tu nie sú od začiatku dôvody na odklad. Právoplatnosť tohto uznesenia, upravujúceho obsahovo len procesnú otázku, znamená, že súd sám toto rozhodnutie nemôže zrušiť, neznamená však viazanosť obsahom tohto rozhodnutia.“ (publ. in Rubeš, J. Handl, V.: Občanský soudní řád. Komentář. II díl, Panorama Praha, 1985)

K rovnakému názoru dospela aj česká právna úprava (porov. Důvodová správa k zákonu č. 120/2001 Sb. (exekuční řád)).

Zásada ochrany povinného na strane jednej musí byť v tomto prípade vyvážená možnosťou podať opravný prostriedok na strane druhej. Argumenty o preferencii rýchlosti konania nie sú na mieste.

K bodu 60 (§ 58 ods. 5)

Navrhované znenie pripúšťa možnosť odvolania proti rozhodnutiu o trovách konania, Účastníkom konania aj súdnemu exekútorovi sa umožní aby bolo možné preskúmať toto rozhodnutie.

K bodu 61 (§ 61a ods. 2 až 4)

Zmyslom tohto ustanovenia je priamo v Exekučnom poriadku výslovne upraviť, za akých podmienok je možné vykonať exekúciu na záloh.

Na exekúciu predajom zálohu sa budú primerane vzťahovať ustanovenia o exekúcii predajom hnutelných vecí alebo nehnuteľností alebo cenných papierov.

Výslovne sa dopĺňa dôvod na zastavenie exekúcie (porov. § 57 ods. 2).

K bodu 62 (§ 67 ods. 4 a 5)

Prijatím zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, sa zmenili podmienky vyplácania dávok pri práceneschopnosti a zaviedla sa povinnosť, aby dávky vyplácal zamestnávateľ iba za určitý čas, rovnako sa určila lehota aj pre sociálnu poisťovňu. Navrhovaná úprava na túto zmenu reaguje. Zakotvuje sa oznamovacia povinnosť platiteľa mzdy týkajúca sa vzniku a skončenia

práceschopnosti zamestnanca). Tie isté povinnosti sa zakotvujú vo vzťahu k čerpaní materskej, resp. rodičovskej dovolenky.

K bodu 63 (§ 111 ods. 2)

Reakcia na vecné a terminologické rozlišovanie dávok a príspevkov v platných predpisoch v gescii MPSVaR SR.

K bodu 64 (§ 113b)

Cieľom navrhovaných zmien je upresniť postup exekútora pri exekúcii obchodného podielu spoločníka v obchodnej spoločnosti, ktorý bude odlišný v závislosti od právnej formy spoločnosti a v nadväznosti na to aj od účinkov, aké má exekúcia obchodného podielu na ďalšiu účasť spoločníka v spoločnosti (relevantné pri spoločníkoch v spoločnosti s ručením obmedzeným a komanditistoch v komanditnej spoločnosti) či dokonca na samotné ďalšie trvanie spoločnosti (v prípade verejnej obchodnej spoločnosti a v prípade zániku účasti komplementárov na komanditnej spoločnosti).

Nová právna úprava preto rozlišuje postup exekútora v prípade, že dorúčením exekučného príkazu účasť povinného v obchodnej spoločnosti zaniká (prípád zániku účasti spoločníka s. r. o. podľa § 148 ods. 3 Obchodného zákonníka a na základe primeraného použitia ustanovení o zániku účasti spoločníka s. r. o. aj prípad zániku účasti komanditistu v k. s.), kde predmetom exekúcie bude nárok na vyrovnávací podiel povinného ako spoločníka obchodnej spoločnosti a postup exekútora pre prípady, v ktorých účasť povinného v dôsledku exekúcie na obchodný podiel nezaniká. V druhom prípade ide o tie situácie podľa § 148 ods. 3 Obchodného zákonníka, v ktorých platí, že spoločenská zmluva neustanovuje obmedzenia vo vzťahu k prevodu obchodného podielu spoločníka v s. r. o. (primerané uplatnenie aj na komanditistu v k. s.). V takýchto prípadoch novelizovaná právna úprava odkazuje na primerané použitie ustanovení o exekúcii predajom hnutelných vecí.

K bodu 65 (§ 115 ods. 2)

Odôvodnenie obdobné ako v § 111 ods. 2.

K bodu 66 (§ 119 ods. 1)

Platné znenie ustanovenia § 119 ods. 1 Exekučného poriadku vyvolávalo rozdielne názory na to, či si exekútor môže vymôcť prístup do miestností, ktoré užívajú tretie osoby, ak sa v týchto miestnostiach nachádzajú hnutelné veci povinného. Absenciu tejto právnej úpravy sa už snažil preklenúť aj rozsudok Najvyššieho súdu SR v konaní č. 39/2001, ktorého právna veta znie: „Najvyšší súd SR sa v tejto veci nestotožnil s názorom generálneho prokurátora, že obvinená exekútorka porušila exekučný poriadok, keď vykonávala súpis majetku v dome, ktorého vlastníkom bola matka povinného.“ Navrhovaná zmena pojmu „miestnosť“ na pojem „priestor“ zabráni suplovanie nedostatku legislatívnej úpravy výkladom súdov.

K bodu 67 (§ 122)

Mnohí súdni exekútori sústavne porušujú stanovenie ceny hnutelných vecí, čo v mnohých prípadoch končí začatím disciplinárneho alebo trestného konania. Nie je opodstatnené predpokladať, že súdny exekútor má všestranné odborné znalosti z oblasti oceňovania rôznych druhov hnutelných vecí. Je však potrebné, aby voľnú úvahu mohol exekútor využiť v pri veciach rýchle podliehajúcich skaze alebo v jednoduchých prípadoch. Z toho dôvodu sa stanovuje strop ceny hnutelných vecí, ktorý by mal byť limitujúci.

K bodu 68 (§ 125 ods. 2)

Cieľom navrhovanej úpravy je vylúčiť špekulatívne zabezpečovanie hnutelných vecí. Ustanovenie § 125 ods. 1 totiž dovoľuje predaj veci spísané iným exekútorom len so súhlasom tohto exekútora.

K bodu 69 (§ 125 ods. 7)

Zákomom č. 526/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa realizovala reforma záložných práv, ktorá umožnila, aby hnutelné veci boli rovnocenným a bezpečným predmetom záložného práva. Ustanovenia Občianskeho zákonníka podrobne upravujú prechod a prevod zálohu, ktorým môže byť aj hnutelná vec a v nadväznosti na to upravila aj akcesorický vzťah záložných práv k týmto hnutelným veciam.

K bodom 70 a 71 (§ 126 ods. 3 a 4)

Navrhovaným ustanovením sa rieši realizácia predaja majetku povinného, ktorý sa nepodarilo predaj na dražbe za cenu stanovenú spôsobom podľa § 122 a 126 ods. 2, oprávnený o majetok nemá záujem a odmieta ho prevziať aj povinný. V takýchto prípadoch sa navrhuje, aby veci povinného mohol exekútor predaj za akúkoľvek cenu, za akú je ich speňaženie možné. Dosiahnutý výťažok bude použitý na uspokojenie oprávneného. Navrhovaným riešením sa odstraňujú aj problémy skladovania takýchto spísaných vecí a náklady s tým spojené.

K bodom 72 a 73 (§ 131a ods. 2 a 3)

Platná právna úprava neobsahuje dostatočné rozlíšenie postupu exekútora pri exekúcii na cenné papiere vzhľadom na ich rozdielnu povahu a rozdielne možnosti speňaženia. Predkladateľ preto navrhuje rozdielny postup exekútora v prípadoch, keď predmetom exekúcie sú cenné papiere, ktoré sú prijaté na trh kótovaných cenných papierov burzy cenných papierov a v prípadoch, keď ide o iné cenné papiere.

V prvom prípade právna úprava predpisuje exekútorovi využitie služieb obchodníka s cennými papiermi, ktorý má cenné papiere speňažiť na burze cenných papierov.

V druhom prípade môže byť postup exekútora vzhľadom na povahu cenného papiera odlišný. Ak povaha cenného papiera umožňuje jeho priame speňaženie (napr. akcie), exekútor bude postupovať spôsobom predpísaným pre exekúciu hnuteľných vecí. Ak ide o cenné papiere, ktorých právna povaha priame speňaženie neumožňuje (napr. zmenky a šeky), exekútor vyzve toho, kto má na základe cenného papiera plniť, aby mu plnenie odovzdal a postupuje primerane podľa ustanovení o exekúcii prikázaním pohľadávky.

K bodu 74 (§ 135 ods. 2)

Nahradenie obsoletného výrazu. Reakcia na reformu verejnej správy a úpravu pôsobností resp. prechod kompetencií v rámci jednotlivých úradov (napr. Zákon č. 515/2003 Z. z. o krajských úradoch a obvodných úradoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

K bodu 75 (§ 136 ods. 1)

Ako vyplýva z obsahu Exekučného poriadku, najmä § 36 ods. 4, stret exekúcií je riešený iba vo vzťahu k iným predpisom. K stretu exekúcií v rámci exekučných konaní podľa Exekučného poriadku dochádza veľmi často a nie je výnimkou, že na ten istý majetok, právo, vec alebo pohľadávku toho istého povinného, sa stretne niekoľko exekučných konaní vedených rôznymi exekútormi. Novela Exekučného poriadku, vzťahujúca sa na konania začaté po 1.2.2002 vyriešila stret exekúcií pri predaji hnuteľných vecí doplneným ustanovením § 120 a § 125 Exekučného poriadku tak, že zabezpečenie a predaj vecí, ktoré už spísal iný exekútor sa môže vykonať iba s písomným súhlasom iného exekútora, pričom z výťažku dražby je exekútor povinný najprv uspokojiť pohľadávku a trovy exekúcie, v prospech ktorej boli už skôr spísané veci iným exekútorom, až potom sa zo zvyšku výťažku vyplácajú pohľadávky podľa § 128 ods. 2 Exekučného poriadku. Takto sa uplatnila zásada časovo skoršieho, teda právne silnejšieho práva, ktorá má svoje uplatnenie aj pri výkone záložných práv. Častým prípadom v praxi sú situácie, keď dražbu nehnuteľností uskutoční exekútor, ktorého exekúcia začala neskôr. Navrhované riešenie obdobne ako pri záložných právach upravuje poradie pri dražbe nehnuteľností tak, že prednosť má vždy ten exekútor, ktorý je v katastri zapísaný ako prvý a ak sa svojho poradia vzdá, môže na základe písomného súhlasu dražbu uskutočniť v inom konaní iný exekútor.

K bodu 76 (§ 136 ods. 2)

Dôvody novej úpravy sú totožné s odôvodnením k § 46 ods. 2.

K bodu 77 (§ 136 ods. 3 a 4)

Účelom navrhovanej úpravy je ochrana dražiteľa nehnuteľností. V praxi sa stáva, že oprávnený sa s povinným dohodne a po udelení príklepu súdnym exekútorom (ale ešte pred jeho schválením súdom) účelovo vezme návrh späť. Súd v dôsledku späťvzatia exekúciu zastaví. Týmto postupom oprávneného je poškodený vydražiteľ, ktorý sa už ujal držby vydraženej nehnuteľnosti (§ 150 Exekučného poriadku) ako aj ostatní veritelia, ktorí si prihlásili svoje pohľadávky do dražby

a nebudú uspokojení z rozvrhu výťažku, hoci by (v mnohých prípadoch aspoň čiastočne) uspokojení byť mohli.

V súvislosti s odvolaním súhlasu oprávneného s dražbou alebo späťvzatím návrhu navrhuje predkladateľ úpravu spojenú s povinnosťou hradiť trovy, ktoré svojim konaním zavinil.

K bodu 78 (§ 137 ods. 2)

Nahradenie obsoletného výrazu. Reakcia na reformu verejnej správy a úpravu pôsobností resp. prechod kompetencií v rámci jednotlivých úradov (napr. Zákon č. 515/2003 Z. z. o krajských úradoch a obvodných úradoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

K bodu 79 (§ 138 ods. 2)

Inštitút ohliadky nehnuteľnosti je upravený v § 141. V § 138 je obsiahnutá špeciálna úprava prístupu na nehnuteľnosť za účelom vypracovania znaleckého posudku.

K bodu 80 (§139 ods. 1 a 2)

Trhová cena je definovaná v súčasnom § 139 ods. 2. Zistená cena sa používa na určenie výšky zábezpeky podľa § 142 ods. 1, trhová cena sa používa ako najnižšie podanie podľa § 142 ods. 2. V znaleckej praxi sa trhová cena stanovuje ako všeobecná hodnota podľa vyhlášky MS SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku.

Vzhľadom k rozdielnej výške ceny zistenej podľa cenového predpisu (tzv. „zistená cena“) a podľa osobitného predpisu („všeobecná hodnota“) dochádzalo pred 1.1. 2004 v praxi k určitým problémom. Ako príklad môže slúžiť poľnohospodársky objekt, ktorého cena zistená podľa cenového predpisu je vo výške 5 miliónov Sk a všeobecná hodnota (trhová cena) je 0,2 milióna Sk z titulu druhu stavby, polohy, stavu trhu a pod. Výška dražobnej zábezpeky bola 2,5 milióna Sk, teda niekoľkonásobne vyššia ako najnižšie podanie. Takýmto postupom boli nepriamo z dražby vylúčení tí záujemcovia, ktorí nemali požadované financie na zloženie dražobnej zábezpeky napriek tomu, že mali dostatočné financie na zaplatenie dražobnej ceny.

K bodu 81 (§ 139 ods. 6 a 7)

V návrhu novely zákona predkladateľ ustanovuje možnosť vypracovania nového znaleckého posudku pre prípad, že ani za cenu zníženú so súhlasom súdu, nie je možné v lehote dlhšej ako jeden rok nehnuteľnosť vydražiť. Počas roka sa môžu zmeniť podmienky na trhu s nehnuteľnosťami – nastane výrazný pokles cien, môže prísť k značnému znehodnoteniu nehnuteľnosti a podobne. Preto je vypracovanie nového znaleckého posudku za podmienok stanovených v zákone pre úspešnosť exekučného konania nevyhnutné.

K bodu 82 (§ 140 ods. 1)

S cieľom zabezpečiť väčšiu prehľadnosť a transparentnosť v § 141 ods. 3 sa navrhuje úprava zverejňovania dražobnej vyhlášky v Obchodnom vestníku. Z tohto dôvodu sa upresňuje aj úprava v odseku 1 § 140. Počiatok plynutia lehoty na určenie dražby nadväzuje na úpravu v nariadení vlády č. 42/2004 Z. z. o Obchodnom vestníku.

K bodu 83 (§ 140 ods. 2 písm. c) a e))

Navrhovaná úprava súvisí so zmenou v § 139 a § 140 ods. 1.

K bodu 84 (§ 140 ods. 2)

Oznámenie o čase a mieste ohliadky draženej nehnuteľnosti je dôležitou informáciou pre potencionálnych dražiteľov a tiež pre povinného. Záujemcovia si tak môžu prezrieť nehnuteľnosť v stanovenom termíne a povinný nebude zaťažovaný žiadosťami záujemcov o umožnenie prehliadky v akomkoľvek termíne.

K bodu 85 (§ 141 ods. 3)

Dopĺňa sa možnosť exekútora požiadať katastrálny úrad o uverejnenie dražobnej vyhlášky.

Podľa nariadenia vlády č. 42/2004 Z. z. o Obchodnom vestníku vydavateľ uverejní v Obchodnom vestníku údaje, ktorých zverejnenie ukladá orgánom verejnej moci osobitný zákon, najneskôr do piatich pracovných dní odo dňa doručenia podkladu na ich zverejnenie.

K bodu 86 (§ 141 ods. 5 a 6)

Navrhovaným znením sa ukladá povinnému, aby prípadným záujemcom o dražbu nehnuteľnosti umožnil v termíne stanovenom v dražobnej vyhláške ohliadku nehnuteľnosti.

K bodu 87 (§ 142 ods. 1)

Úprava má zabezpečiť, že záujemcovia zaplatia zábezpeku v závislosti na cene nehnuteľnosti – najnižšom podaní, teda všeobecnej hodnote určenej znaleckým posudkom zníženej o závady, ktoré vydražiteľ prevezme so započítaním na najvyššie podanie a zvýšenej o hodnotu práv spojených s nehnuteľnosťou, ktoré vydražiteľ prevezme so započítaním na najvyššie podanie.

K bodu 88 (§ 142 ods. 2)

Navrhovanou úpravou zabezpečené, že z vydražiteľa sa nemôže stať veriteľ, ktorému na prevzaté závady so započítaním na najvyššie podanie nebude prislúchať ich plná úhrada z rozdeľovanej podstaty. Najnižšie podanie bude teda jednoznačne určenou cenou, na zaplatenie ktorej nie je následne potrebné uznávať sumy pripadajúce na závady. Cena nehnuteľnosti, ktorá je zároveň najnižším podaním, mala byť určená ako všeobecná hodnota stanovená v znaleckom posudku znížená

o závady, ktoré vydražiteľ prevezme so započítaním na najvyššie podanie a zvýšená o hodnotu práv spojených s nehnuteľnosťou.

K bodu 89 (§ 142 ods. 4)

Úprava súvisí s úpravou vykonanou v § 142 ods. 2. Hodnota závad, ktoré sa preberajú so započítaním na najvyššie podanie sa priamo odpočíta zo všeobecnej hodnoty určenej znaleckým posudkom a nie je možné ich znovu započítať.

K bodu 90 (142 ods. 5 a 6)

Úprava sa týka situácie, kedy je vydražiteľom osoba oprávnená zo závady (napr. osoba, ktorá má zriadené vecné bremeno spočívajúce v práve doživotného bývania, príp. právo prechodu, prejazdu, umiestnenia prípojky vody; ak vydražiteľom pozemku, na ktorom je postavená cudzia stavba, je vlastník tejto stavby a pod.). V odseku 6 budú zabezpečené aj práva iných osôb, ktorým vyplýva peňažné alebo nepeňažné plnenie zo zriadených vecných bremien (napr. ak vedie prípojka vody k domu cez cudzí pozemok, a povinný na základe zmluvy o odplatnom vecnom bremene platil, bude ďalej platiť vydražiteľ, ktorému bola táto hodnota zohľadnená v cene nehnuteľnosti).

K bodu 91 (143 ods. 2)

Úprava súvisí so zmenou vykonanou v § 142 ods. 2.

K bodu 92 (§ 144 ods. 3)

Rozširuje sa okruh osôb, ktoré nemôžu dražiť aj o manžela povinného za predpokladu, že nehnuteľnosť patrí do BSM.

K bodu 93 (§ 145 ods. 1)

Novela Exekučného poriadku zo dňa 9.11.1999 vykonaná zákonom č. 280/1999 Z. z zaviedla trhovú cenu nehnuteľností, čo spôsobilo, že sa mnoho dražených nehnuteľností stalo nepredajnými. Ustanovenie § 145 Exekučného poriadku povoľuje po bezúspešnej dražbe zníženie ceny o 1/3 so súhlasom súdu. Navrhovaná úprava určuje mieru zníženia ceny na polovicu.

K bodu 94 (§ 147 ods. 1)

Nahradenie obsoletného výrazu.

K bodu 95 (§ 148 ods. 1)

Dôvodom navrhovanej úpravy je právna istota osôb zúčastnených v konaní - najmä vydražiteľa, keďže schválenie príklepu súdom je jednou z dvoch základných podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva k draženej nehnuteľnosti (§150 ods. 2). Vydražiteľovi vznikajú trovy súvisiace s držbou veci a v prípade neschválenia príklepu je povinný vrátiť vec povinnému, spolu s jej úžitkami a nahradiť

mu prípadnú škodu, ak mu ju hospodárením s nehnuteľnosťou spôsobil. Z uvedeného dôvodu je daný objektívny záujem, aby o schválení /neschválení/ príklepu bolo rozhodnuté v krátkom čase.

K bodu 96 (§ 148 ods. 2)

Správy katastra vyznačujú práva k nehnuteľnostiam, preto je takáto úprava odôvodnená.

K bodu 97 (§ 153 ods. 2)

Hodnota prevzatých vecných bremien je zohľadnená v najnižšom podaní (§ 142 ods. 2) a neprislúcha za ne preto úhrada z rozdeľovanej podstaty.

K bodu 98 (§ 153 ods. 4)

Vzhľadom na to, že v praxi sa opomína všeobecná úprava záložných práv v Občianskom zákonníku, ktorá bližšie upravuje ďalšie pôsobenie záložných práv k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom prevodu alebo prechodu, prípadne výkonu záložného práva a kvôli odstráneniu aplikačných problémov sa navrhuje zaviesť výslovný odkaz na právnu úpravu v Občianskom zákonníku. V určitých prípadoch sa dražená nehnuteľnosť prevádza zaťažená záložnými právami, čo závisí od postavenia subjektu, ktorý je na účely exekučného konania oprávneným, t.j. či ide o záložného veriteľa, ďalej aké poradie má jeho záložné právo, prípadne oprávneným subjektom môže byť aj iná osoba (nezabezpečený veriteľ), pričom exekúcia sa vedie na nehnuteľnosť, ktorá je už predmetom záložného práva.

K bodu 99

Hodnota týchto vecných bremien je priamo zohľadnená v najnižšom podaní podľa § 142 ods. 2.

K bodu 100 (§ 159)

Všetky vecné bremená, ktoré vydražiteľ prevezme so započítaním budú zohľadnené (resp. uhradené) v cene nehnuteľnosti. Pri zmluvných vecných bremenách bude vydražiteľ právnym nástupcom povinného.

K bodom 101 a 102 (§ 166 ods. 2 a 3)

Účelom navrhovanej úpravy je odstránenie právnej neistoty nadobúdateľa spoluvlastníckeho podielu ak pred vykonaním dražby zaplatí hodnotu predstavujúcu podiel povinného, ktorého spoluvlastnícky podiel sa má dražiť. Súčasné znenie § 166 je nedostatočné a v praxi spôsobuje problémy z dôvodu, že spoluvlastník, ktorý za povinného jeho spoluvlastnícky podiel vyplatí nemá právny titul na nadobudnutie vlastníctva (na zápis do katastra nehnuteľností). Ak pred začatím dražby spoluvlastník spoluvlastnícky podiel vyplatí, exekútor od dražby upustí, nedôjde k udeleniu príklepu a nadobudnutiu vlastníckeho práva na jeho základe. Napriek vyplateniu sa tak spoluvlastník nemôže domôcť vlastníctva. Zápisnica, ktorú

o takomto priebehu exekúcie spíše exekútor, nie je listinou, ktorú by katastre považovali za záznamovú listinu, alebo inú listinu, na základe ktorej môžu postupovať v súlade s katastrálnym zákonom. Analogickú úpravu poznajú právne predpisy o daňovej exekúcii, pri ktorej okrem zápisnice vydáva príslušný daňový orgán rozhodnutie, na základe ktorého sa záznam v katastri zrealizuje. Aby nevznikli ďalšie problémy, navrhovaná úprava požaduje schválenie nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu súdom. Súdne rozhodnutie je dostatočným podkladom pre nadobudnutie vlastníctva k podielu na nehnuteľnosti.

K bodu 103 (§ 178)

Platná úprava odseku 1 je zavádzajúca. Exekučné záložné právo môže mať totiž k nehnuteľnosti zriadené aj exekútor z iného obvodu.

K bodu 104 (piata časť)

V rámci novo upravenej ďalšej činnosti exekútora sa exekútorovi umožňuje v súvislosti s vykonávaním exekúcie prijímať do úschovy peniaze, listiny a iné hnutelné veci, spisovať návrhy na vykonanie exekúcie do zápisnice na výslovnú žiadosť oprávneného a doručovať súdne písomnosti, ak o doručenie požiada súd.

Doručovanie súdnych písomností prostredníctvom súdneho exekútora pozná napr. aj česká, belgická a francúzska úprava. Pravdepodobnosť, že zásielka bude doručená, je u súdneho exekútora, ktorý bude na tom, osobne hmotne zainteresovaný, omnoho vyššia. Postup pri doručovaní v § 194 sa zosúladí s úpravou v Kancelárskom poriadku a Občianskom súdnom poriadku.

K bodu 105 (§ 196)

Účinnosťou zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty (dnes nahradený zákonom č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty) boli súdni exekútori, podľa ustanovenia § 4 ods. 1 a 2 a jeho prílohy č. 2 (kód 74.11), zahrnutí medzi platiteľov DPH, ako osoby poskytujúce právne služby núteného výkonu rozhodnutia. Takto je od 01.01.1996 povinný postupovať každý súdny exekútor, ktorý je platiteľom DPH napriek tomu, že DPH nie je priamo upravená vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti SR č.288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov. Povinnosť pripočítavať DPH k „cene exekútorom poskytovanej právnej služby“, je uložená priamo zákonom o dani z pridanej hodnoty, ako normou vyššej právnej sily. Cenou zdaniteľného plnenia v exekučnom konaní sú vzniknuté trovy exekúcie, ktorých náhradu si exekútor v konaní uplatňuje vo výške vypočítanej podľa vyhlášky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov. Doterajšia prax exekučných súdov pri rozhodovaní o trovách exekúcie nie je jednotná v otázke, či DPH je plnením, o ktorom pri zastavení exekúcie a priznávaní náhrady trov konania prináleží rozhodovať súdu. Súdny sa pri rozhodovaní o priznávaní DPH k trovám exekúcie rozchádzajú len v tom, či DPH môžu priznať v rámci exekučného konania, keďže táto daň nie je uvedená priamo v Exekučnom poriadku, resp. vo vyhláske č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov, alebo či si ju z tohto dôvodu súdny exekútor musí vyčísliť a vymáhať „osobitne“ podľa ustanovení a v režime zákona o DPH. Navrhovaná úprava jednoznačne určuje postup súdu.

K bodu 106 (§ 200 ods. 2)

Výslovne sa zakotvuje, že súd rozhoduje o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie.

K bodu 107 (§ 203 ods. 1)

Navrhované znenie korešponduje s náhradou trov konania podľa OSP, keď v prípade zastavenia konania hradí podľa § 146 ods. 2 trovy ten účastník, ktorý zastavenie konania procesne zavinil.

K bodu 108 (§ 217 ods. 1)

Rozšírenie počtu členov disciplinárnej komisie si vyžiadala zvýšený počet sťažností.

K bodu 109 (§ 222 ods. 1 a 2)

Reakcia na novú úpravu tzv. ďalšej činnosti.

K bodu 110 (§ 222 ods. 3)

Terminologické zosúladenie pojmov.

K bodu 111 (§ 226 písm. b))

Odôvodnenie je totožné s odôvodnením k bodu 10.

K bodu 112 (§ 228 ods. 2)

Navrhuje sa priamo zákonnou úpravou stanoviť, aby členmi odvolacej disciplinárnej komisie neboli tí exekútori, ktorí rozhodovali v prvom stupni.

K bodu 113 (§ 237 ods. 6)

Podľa platného znenia tohto ustanovenia nie je možné objektívne splniť lehotu na doplnenie vzdelania, preto je potrebné vykonať jej úpravu.

K bodu 114 (§ 238, § 239)

Prechodné ustanovenia k niektorým úpravám vykonaným týmto zákonom.

Pojem „výkon exekútorského úradu“ je potrebné nahradiť aj v ostatných právnych predpisoch, v ktorých sa vedľa Exekučného poriadku vyskytuje (napr. zákon o sudcoch a prísediach).

K čl. II (OSP)

K odkazom (body 1, 2, , 5, 6, 7, 8 11 až 14; 16 až 22; 25 až 42; 63 až 65, 75)

Viaceré poznámky, ktoré sa stali obsolétnymi boli vypustené novelou vykonanou zákonom č. 371/2004 Z. z. Zmeny v podobe zrušenia a zavedenia nových odkazov priniesli napr. aj zákon č. 204/2004 Z. z., zákon č 530/2003 Z. z., zákon č. 428/2004 Z. z.. Občiansky súdny poriadok bol novelizovaný viac ako 45 krát. Zrušenie zastaralých a zavedenie nových odkazov, ako aj ich označenie, resp. prečíslovanie dnes spôsobuje neprehľadnosť procesného predpisu na základe ktorého, postupujú v občianskom súdnom konaní súdy aj účastníci. Napriek tomu že, v súlade s Legislatívnymi pravidlami vlády SR poznámky pod čiarou nie sú súčasťou právneho predpisu a majú len informatívnu hodnotu, vznikla potreba zosúladiť OSP aj z tohto pohľadu.

K poznámke pod čiarou k odkazu 2 – aj keď podľa navrhovaného zákona Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele - ktorý v súčasnosti prechádza prvým čítaním v NR SR - by malo byť ustanovenie § 65 ods. 2 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov zrušené, pri novelizácii právneho predpisu je potrebné vychádzať z účinnej právnej úpravy. Ak bude návrh zákona Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR schválený skôr, ako nadobudne účinnosť návrh zákona, ktorým sa zákon č. 233/1995 Z. z., budú v súlade s tým v priebehu legislatívneho procesu vykonané potrebné zmeny.

K bodom 3 a 4 (§ 15, § 16)

Reakcia na špeciálnu úpravu spôsobu pridelovania vecí podľa rozvrhu práce v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Úprava v § 16 ods. 2 sa stáva nadbytočnou.

K bodu 9 (§ 39 ods. 3)

Výslovne sa precizuje druhová príslušnosť dožiadaného súdu vo vzťahu k § 213 ods. 3 pri doplňovaní dokazovania v odvolacom konaní. Ak nemožno vykonať úkony v obvode odvolacieho súdu, z povahy veci neprichádza do úvahy dožiadanie voči okresnému súdu, ktorý rozhodoval vo veci v prvom stupni.

K bodu 10 (§ 45)

V § 45 sa reaguje na zakotvenie možnosti exekútora v rámci ďalšej činnosti doručovať súdne písomnosti, ak ho o to požiada súd.

Doručovanie spôsobuje mnohokrát problémy, ktoré vedú k faktickej nevykonalosti práva. V navrhovanej úprave sa v súlade so skúsenosťami iných európskych štátov zavádza možnosť doručovania súdnych písomností aj exekútorom.

K bodu 15 (§ 96 ods. 4)

V procesnom práve je potrebné vo vzťahu k odvolaciemu konaniu rozlišovať

- a) späťvzatie návrhu na začatie konania, ak už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie ešte nenadobudlo právoplatnosť a zároveň žiaden z účastníkov nepodal proti rozhodnutiu odvolanie - rieši § 96 ods. 4 predloženého návrhu zákona,
- b) späťvzatie návrhu na začatie konania v priebehu odvolacieho konania – rieši § 208 predloženého návrhu zákona,
- c) späťvzatie samotného odvolania - § 207 ods. 2 a 3, § 222 ods. 2 OSP.

V nadväznosti na to, sa navrhuje jasne vymedziť právomoci prvostupňového súdu a odvolacieho súdu.

K bodu 20 (§ 148a ods. 1)

Zákonom č. 428/2004 Z. z. bola vyriešená otázka náhrady trov v prípade mimoriadneho dovolania vo vzťahu ku generálnemu prokurátorovi, ktorý má v tomto konaní osobitné postavenie. V nadväznosti na navrhovanú úpravu v § 243e, je potrebné rozšíriť túto koncepciu aj na ministra spravodlivosti.

K bodu 23 (§ 153b ods. 2)

Legislatívno-technická oprava ustanovenia § 153b ods. 2 zmeneného zákonom č. 353/2003 Z. z. vo vzťahu k zmenám vykonaným v ustanovení § 79.

K bodu 24 (§ 156 ods. 4)

Výnimka z klasického procesno-právneho účinku vnútornej viazanosti súdu svojim rozsudkom súvisí s navrhovanou úpravou mechanizmu späťvzatia návrhu na začatie konania v § 96 ods. 4. Filozofia ustanovenia § 96, ktoré rešpektuje navrhovateľa ako dominus litis, zostáva zachovaná.

K bodu 43 (§ 208)

Odôvodnenie obdobné ako pri § 96 ods. 4

K bodu 44 (§ 210)

Zákonom č. 353/2003 Z. z., boli v § 210 ustanovené úkony, ktoré má súd prvého stupňa vykonať po podaní odvolania a zároveň určená lehota, v ktorej má byť vec predložená na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Znenie zakotvené uvedenou novelou bez úpravy ďalšieho zjednodušenia postupu súdu nemalo význam a vnieslo do súdnej praxe problémy súvisiace s plynutím lehôt na predloženie veci odvolaciemu súdu. Viaceré otázky sa týkali aj postupu súdu prvého stupňa v prípadoch, keď ide o odvolanie, ktoré bolo podané po uplynutí lehoty, prípadne proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné. K odstráneniu týchto nedostatkov smerovala novela ustanovení § 209, § 210 a § 210a vykonaná zákonom č. 428/2004 Z. z.

Napriek tomu, že OSP na to nedáva zákonný podklad, dochádza v aplikačnej praxi k situáciám, že potom, ako prvostupňový súd predloží vec odvolaciemu súdu

v súlade s § 209 ods. 2, odvolací súd vráti odvolanie, ktoré nie je perfektné prvostupňovému súdu (tzv. vybavenie „inak“, v praxi formou „prípisu“). Cieľom navrhovaného znenia odseku 3 je zabrániť takémuto postupu (resp. „kolovaniu spisu“). Dôvody na odmietnutie odvolania sú taxatívne vymenované v § 218. Formou rozhodnutia, ktorým odvolací súd odmieta odvolanie je uznesenie – meritorné rozhodnutie, ktoré zakladá negatívnu procesnú podmienku konania *res iudicata*.

K bodu 45 (§ 212 ods. 4)

Vypustenie tzv. neviazanosti odvolacieho súdu kvalitatívnou stránkou odvolacieho návrhu súvisí s novou konštrukciou rozhodovania odvolacieho súdu o zrušení napadnutého rozhodnutia.

K bodu 46 (§ 213)

V odseku 1 je zakotvené všeobecné pravidlo, ktoré je podstatou neúplnej apelácie. Inštitút odvolania v platnom procesnom práve je v sporovom konaní založený na systéme neúplnej apelácie. Novelou OSP vykonanou zákonom č. 501/2001 Z. z. bol apelačný systém prelomený ustanovením § 205a v taxatívne vymenovaných prípadoch, kedy môžu byť aj skutočnosti, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa odvolacím dôvodom.

V odseku 2 je v súlade s princípom priamosti súdneho konania vyjadrená povinnosť odvolacieho súdu zopakovať dokazovanie, ak má za to, že je nevyhnutné vykonať aj iné dôkazy.

Príslušnosť dožiadaného súdu pri doplnení dokazovania je upresnená v navrhovanom ustanovení § 39 ods. 3.

K bodu 47 (§ 214 ods. 2 písm. e)

Vypustenie písmena e) nadväzuje na nový mechanizmus zrušenia rozhodnutí súdov prvého stupňa.

K bodu 48 (§ 220)

V dikcii § 220 sa odrážajú zmeny navrhované v § 213 a § 221.

K bodu 49 (§ 221)

Posilnenie apelačného systému modifikovaného kasačným princípom. Novo sú taxatívne vymedzené dôvody na zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré sú totožné s vadami pripúšťajúcimi podanie dovolania. Ak budú existovať navrhované zákonné dôvody spôsobujúce zmätočnosť rozhodnutia, odvolací súd k nim musí prihliadnuť *ex offio* a napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Odvolací súd môže napadnuté rozhodnutie potvrdiť, zmeniť alebo zrušiť. Ak odvolací súd uznesením prvostupňové rozhodnutie zruší, vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie alebo zastaví konanie (prípadne postúpi vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí). Zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci prvostupňovému súdu spôsobuje v praxi časté predlžovanie dĺžky konania. Tým sa predlžuje i dosiahnutie konečného (meritorného) rozhodnutia v reálnom čase. Stáva, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je odvolacím súdom opakovane zrušené, než dôjde

k jeho potvrdeniu (uvedené sa ešte znásobuje, v prípade podania dovolania). Novela OSP smeruje k zrýchleniu konania pred súdmi prvého a druhého stupňa tým, že až na výnimky zamedzuje rušeniu rozhodnutí súdov prvého stupňa odvolacími súdmi. Spomenuté výnimky (taxatívny výpočet), kedy odvolací súd prvostupňové rozhodnutie zruší sú totožné s vadami, ktoré sú prípustným dôvodom na podanie dovolania. Posilnenie apelačného systému týmto smerom možno vysledovať aj pri komparácii so zahraničnými právnymi úpravami. Napr. rakúska úprava, kanadská provincia Ontario a jej procesný postup v odvolacom konaní; nemecký právny poriadok vedľa prísne ustanovených dôvodov na zrušenie rozhodnutia požaduje ďalšiu kumulatívnu podmienku, ktorou je návrh niektorého z účastníkov na zrušenie; Vo Francúzsku odvolací súd vždy rozhoduje vo veci samej, zrušenie rozhodnutia v podstate nie je možné. V tomto duchu sa vykonali posledné zmeny aj v českom Občanskom súdnom rádu. Ako už bolo povedané vyššie, zásada apelačná je tak v rôznej miere modifikovaná zásadou kasačnou.

K bodu 50 (§ 222 ods. 3)

Ak odvolací súd odmietne odvolanie, zavádza sa fikcia, že k odvolaniu nedošlo.

K tomu porov. dôvody uvedené pri § 210.

K bodom 51 až 53 (§ 228, § 230 ods. 2, § 232 ods. 1)

V súlade s požiadavkou Výboru ministrov Rady Európy reagovať na možnosť obnovy konania na základe rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré bolo vydané po viac ako troch rokoch po nadobudnutí právoplatnosti vnútroštátneho rozhodnutia, sa navrhuje *expresis verbis* rozšíriť výnimočné prelomenie trojročnej objektívnej lehoty o ďalší dôvod. Z tohto dôvodu sa taxatívny výpočet v § 228 ods. 1 dopĺňa o nové písmeno d). Podľa § 135 ods. 1 súd je viazaný tiež rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týka základných ľudských práv a slobôd.

Obnovou konania je možné napadnúť právoplatný rozsudok (rozhodnutie vo veci samej) súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu. Úprava v § 232 ods. 1 reflektuje navrhované oslabenie zásady dvoj-inštančnosti a posilnenie zásady priamosti v odvolacom konaní, kedy odvolací súd nielen preskúma postup súdu prvého stupňa, ale s konečnou platnosťou aj rozhoduje (až na taxatívne výnimky zakotvené v § 221). Ak bude smerovať návrh na obnovu voči právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, prejedná návrh odvolací súd.

K bodom 54 až 57 (§ 238, § 239 ods. 3, § 243b ods. 2)

Zmeny v odseku 1 a 3 sú reakciou na novú koncepciu odvolacieho konania.

K bodom 58 až 62 (§ 243e ods. 1 až § 243j)

Inštitút dovolania ako mimoriadny opravný prostriedok bol zavedený do OSP zákonom č. 519/1991 Zb. Nahradil dovtedy sa uplatňujúci mimoriadny opravný prostriedok – sťažnosť pre porušenie zákona. Kým podanie dovolania resp. návrhu na obnovu konania je plne v dispozícii účastníkov konania, mimoriadne dovolanie v porovnaní so sťažnosťou pre porušenie zákona môže podať len generálny prokurátor. Zákomom č. 169/1998 Z. z. došlo v systéme mimoriadnych opravných prostriedkov v podstate k návratu právneho stavu zavedeného zákonom č. 519/1991 Zb. a to na základe nálezu ústavného súdu SR z 10. septembra 1996 (PL. ÚS 43/95; publ. pod č. 281/1996 Zb.). K oprávneniu generálneho prokurátora SR podať dovolanie pristúpil zákonodarca z dôvodu nedostatočnej úpravy mimoriadnych opravných prostriedkov - menovite dovolania. Tento návrat však v porovnaní so sťažnosťou pre porušenie zákona nebol v rovine oprávnených subjektov úplný.

V rámci novej koncepcie opravného konania sa navrhuje priznať aktívnu legitímáciu aj ministrovi spravodlivosti SR. Konštrukcia okruhu subjektov doručovania rozhodnutia o mimoriadnom dovolaní v § 243j vychádza z toho, kto podal mimoriadne dovolanie.

K bodom 66 až 74 (Šiesta časť)

Napriek tomu, že nútený výkon rozhodnutia je vykonávaný v súčasnosti v duálnom režime prostredníctvom súdneho výkonu rozhodnutia podľa Občianskeho súdneho poriadku a prostredníctvom exekúcie podľa exekučného poriadku je výhodou z toho pohľadu, že si oprávnená osoba môže vybrať, podľa ktorého systému sa bude domáhať svojho práva. Výkon rozhodnutia však neúmerne zaťažuje súdy a vykonávacie konanie nerieši zámer realizovať súdne alebo iné rozhodnutie tak rýchlo a efektívne, aby práva subjektu, ktoré mu boli priznané, boli aj realizované. Upustením od tohoto dualizmu získa štát na súdoch väčší priestor na výkon súdnictva v iných druhoch súdnej agendy. Predkladateľ považuje za výhodné upustiť od výkonu rozhodnutia podľa Občianskeho súdneho poriadku, zároveň však rešpektuje súčasnú situáciu, ktorá nedovoľuje upustiť od výkonu rozhodnutia na súde v celom rozsahu. Je potrebné zabezpečiť výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí, ktorý je upravený len v Občianskom súdnom poriadku. V tejto súvislosti návrh zachováva v Občianskom súdnom poriadku v pozmenenej štruktúre všeobecné ustanovenia a ustanovenia o výkone rozhodnutia o výchove maloletých detí. Všetky ostatné spôsoby výkonu rozhodnutia sa z občianskeho súdneho poriadku navrhujú vypustiť.

K bodu 76 (§ 372I)

Prechodné ustanovenie upravujúce konania o výkon rozhodnutia, konania o odvolaní a o mimoriadnych opravných prostriedkoch začaté pred účinnosťou predloženého návrhu zákona.

K čl. III (zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov

Navrhuje sa rozšíriť osobné oslobodenie od správnych poplatkov na súdy, notárov pri výkone činnosti súdneho komisára a exekútorov pri výkone exekúcie. Podľa § 38 ods. 3 OSP úkony notára ako súdneho komisára sa považujú za úkony súdu. V navrhovaných prípadoch oslobodenia ide o súdne konanie resp. o výkon súdneho rozhodnutia a preto sa uvedené oslobodenie javí ako účelné najmä z hľadiska nákladov a rýchlosti konania.

K čl. IV (zákon č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení zákona č. 608/2004 Z. z.)

Zmeny navrhované v Exekučnom poriadku a v OSP je potrebné premietnuť aj do zákona č. 65/2001 Z. z., pokiaľ ide o vymáhanie súdnych pohľadávok. Justičná pokladnica zostáva aktívnou súčasťou súdnych pohľadávok. Aj naďalej je potrebné zachovať jej aktívnu účasť pri nútenom vymáhaní pohľadávok. Štát týmto spôsobom vykonáva dohľad a kontrolu vymáhania pohľadávok, ktoré mu vznikajú v súvislosti s výkonom súdnictva.

Podrobnejšie sa upravujú podmienky, za ktorých môže Justičná pokladnica trvale upustiť od vymáhania súdnej pohľadávky, podmienky, kedy Justičná pokladnica obligatórne trvale upustí od jej vymáhania, ďalej podmienky odpustenia pohľadávky.

K čl. V (Účinnosť)

Účinnosť právneho predpisu sa navrhuje od 1.septembra 2005.